

Mészáros Károly Városi Könyvtár
4087 Hajdúdorog, Böszörményi út 7.
E-mail: hd.konyvtar@gmail.com
Honlap: www.hdkonyvtar.hu
Tel: 52/572-016
30/ 237-7426

Gyűjtőköri szabályzat

2015.

1.1 A könyvtár típusa

A Mészáros Károly Városi Könyvtár (a továbbiakban: könyvtár) helyi önkormányzati fenntartású nyilvános közkönyvtár.

Ennek megfelelően az 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 54. § (1) és 55. § (1) bekezdése alapján:

- mindenki által használható;
- helyben nyújtott alapszolgáltatásai ingyenesek;
- gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja;
- tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól;
- biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését;
- részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében

A kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség egészének elválaszthatatlan összetevői; szellemi birtokbavételük minden ember alapvető joga. Az e fogalomkörbe tartozó értékek különös védelme, megőrzése és fenntartása, valamint a nyilvánosság számára történő széleskörű és egyenlő hozzáférhetővé tétele a mindenkorai társadalom kötelezettsége. Az információs társadalom és a demokratikus jogállam működésének alapfeltétele a könyvtári rendszer, amelyen keresztül az információk szabadon, bárki számára hozzáférhetőek. A könyvtári ellátás fenntartása és fejlesztése az állampolgárok és a társadalom egésze szempontjából szükséges, a könyvtári és információs szolgáltatás állami fenntartása stratégiai jelentőségű. A könyvtári rendszernek az állampolgárok érdekeit kell szolgálnia.

A könyvtár általános gyűjtőkörű. Feladata Hajdúdorog városban felmerülő szép- és szakirodalmi igények kielégítése. Gyűjtőköre kiterjed az egész magyar könyv- és dokumentum kiadásra, válogató jelleggel.

Az alapfunkció széleskörű meghatározása jelzi, hogy a Könyvtárból nem rekeszthető ki sem a szakirodalom egyetlen területe, sem a szépirodalom egyetlen áramlata, típusa.

A gyűjtőkört meghatározó települési adottságaink:

Városunk Hajdú-Bihar megye északkeleti részén elhelyezkedő közel 10000 lakosú település, mely görög katolikus püspöki székhely. Természeti adottságai miatt jellegzetes mezőgazdasági műveléssel foglalkozó település.

Ezt a várost a görög katolikus vallás, a hagyományok tovább élése, és mint legfőbb látnivaló, a Görög Katolikus Székesegyház teszi híressé. A székesegyház tornyán a kereszt 48 méter magasságban emelkedik a város fölé. Művészetileg legértékesebb része az ikonosztázion, a képállvány, amely 54 képből áll. Az ikonokat gazdag aranyozott keret övezi. A városcentrum képét meghatározza még a római katolikus és a református templom, továbbá a város két parkja, melyek egyikében a Hajdúk kútja, a másikban a II. világháborús emlékmű, Varga Imre szobra van felállítva. Hét hajdúváros címere díszíti a hajdúságot szimbolizáló köztéri ereklyét, amely méltó emléket állít a hajdúk, a város múltjának. A városba látogató turisták pihenését szolgálja a strandfürdő. Ennek területén található a halásztó, ahol a horgászok hódolhatnak hobbijuknak, valamint egy tenispálya. Az itt lakó emberek számára két tényező játszott mindig meghatározó szerepet az életükben: egyrészt a munka rendíthetetlen szeretete, másrészt a vallási hovatartozás. Mindez a gyötrelmes évszázadokon át fokozatosan egygyé forrt, szolgálva a gyarapodást és a fejlődést. Az itt otthonra talált görög katolikus hajdúk évszázados küzdelmének következménye, hogy ma is Hajdúdorog e vallás székhelye.

A város felekezeti sajátossága a többi hajdú településtől eltérően az, hogy a lakosság döntő többsége görög katolikus vallású, egyben görög katolikus püspöki székhely. A dorogi hajdúk 220 éven keresztül küzdöttek vallásukért. Az úgynevezett magyar liturgikus mozgalom, melynek célja az volt, hogy a görög szertartású magyar katolikus egyház oltári nyelvén a magyar nyelvet tegye. A különböző állami főhatóságok közbenjárására Ferenc József király a római Szentszék jóváhagyásával megalapította a hajdúdorogi görög katolikus szertartású, magyar katolikus egyházmegyét, melyet 1912. június 8-án X. Pius pápa Christifideles Graeci kezdetű bullájával kanonizált. Hajdúdorog a megye legnagyobb görög katolikus vallási központja. 1949-ben a 11.736 fős lakosságából a 10142 fő volt görög katolikus. Rajtuk kívül a 849 fő volt a római katolikusok, 623 fő volt a reformátusok, 68 fő az evangélikusok és 48 fő az izraeliták száma. Napjaink vallási megoszlási is, ehhez közel hasonló arányokat mutat. A pászkaszentelés évszázadokra visszanyúló egyetemes ünnep, amelyen a lakosság aprajának-nagyjának illik részt vennie. A város római katolikus és református vallású lakossága is saját templommal rendelkezik.

Óvodák: Napjainkban négy óvoda működik a városban, hármát a helyi önkormányzat és egyet a Hajdúdorogi Görög Katolikus Egyházmegye tart fenn. A három önkormányzati óvoda közös vezetés alá tartozik, melynek székhelye a város központjában lévő Sarok úti óvoda. Az intézményben hat óvodai csoport működik. Az egyházi óvodát Dr. Keresztes Szilárd megyéspüspök alapította 1998-ban (Dr. Keresztes Szilárd nevéhez fűződik a helyi általános-és középiskola megalapítása is), ahol öt csoportban foglalkoznak a gyermekekkel.

Általános iskolák

A városban két általános iskola és egy kisegítő iskola működik. A három intézmény közül az egyik általános iskola fenntartója a görög katolikus egyház, a másik két intézményé pedig a helyi önkormányzat. Az egyházi iskolák megszüntetését követően az egykori görög katolikus iskola állami általános iskola lett, melyet az 1990-1991-es tanévtől kezdődően kapott vissza az egyház. A kisegítő iskola a mai formájában 1990. óta működik, az önkormányzati általános iskola pedig az egykori állami iskola jogutóda.

Görög Katolikus Gimnázium, Szakközépiskola és diákotthon

Hajdúdorog egyetlen középfokú oktatási intézménye, mely az 1991-1992-es tanév kezdete óta működik. Első igazgatója és egyben az iskola egyik szervezője Dr. B. Papp János (az egykor itt működő tanítóképző tanára) volt. Az intézmény az egykori líceum-és tanítóképző jogutódjának tekinthető, melynek épületében – az államosítást követően - Mezőgazdasági Szakmunkásképző működött. Az intézményben az általános gimnáziumi oktatás mellett mezőgazdasági szakképzés is folyik, ahol a diákok technikus oklevelet is szerezhhetnek. Mindezek mellett pedig még több olyan speciális szakkör működik az iskolában (kántorképzés, ikonfestés, énekkar), mely a keleti egyház értékes hagyományait ismerteti meg a diákokkal.

A városunk gazdaságában megindult pezsgés, számos lehetőséget kínál jelenbeli és jövőbeli vállalkozóinknak és befektetőinknek.

A gyűjtőkör részletes leírása

A gyűjtőköri leírás az állományfejlesztés alapelveit, a gyűjtemény dokumentumainak formai és tartalmi szempontú összetételét tartalmazza.

A gyűjtemény fejlesztésének alapelvei, a gyűjtőkörben meghatározott, állományi összetétel eléréséhez:

Alapelvek:

- folyamatos, tervszerű és arányos állományfejlesztés,
- a gyarapítás és apasztás helyes arányainak biztosítása,
- válogató gyűjtés
- minőségelvűség a válogatásban,
- a választék bővítése
- külső források bevonása az információs igények kielégítéséhez.

Az állomány formai szempontú összetétele

- írásos nyomtatott dokumentumok
- könyvek (segédkönyv, tankönyv, tartós tankönyv stb.), periodikumok
- audiovizuális ismerethordozók képes dokumentumok, hangzó dokumentumok, hangos-képes dokumentumok
- egyéb dokumentumok pl.: oktatócsomagok stb.

A gyűjtés terjedelme, szintje és mélysége

A városi könyvtárnak erősen válogatva kell gyűjteni. Nem törekedhetünk a teljességre, gyűjtőkörünket meghatározza közművelődési és általános gyűjtőköri jellegünk.

A városi könyvtár állományrészei

- Kézikönyvtári állomány

A városi könyvtárnak minden típusában gyűjteni kell az általános művelődéséhez, az egyes műveltségi területekhez szükséges alapidokumentumokat, segédkönyveket, kézikönyveket, adattárakat, atlaszokat stb.

- Ismeretközlő irodalom

Gyűjtőköre jellegéből és típusából eredően alapszintű. Ebből fakadóan gyűjti a társadalomtudományi, politikai, természettudományi, irodalomtudomány, történelemtudomány egyéb tudományágakra vonatkozó átfogó tudományos műveket, ismeretterjesztő irodalmat. A könyvtár legaktívabb rétegét a közép- és főiskolások általános iskolások igényeinek kielégítését tartjuk szem előtt.

- Szépirodalom

A műveltségterület által meghatározott antológiákat, házi olvasmányokat, szerzői életműveket, népköltészeti irodalmat, a könyvtár használók személyiség fejlődését, olvasóvá nevelést előmozdító értékes irodalmat.

- Könyvtári szakirodalom

A könyvtáros segédkönyvtára: Gyűjteni kell a könyvtár-szakmai munkához szükséges tájékoztató segédleteket, szabványokat, jogszabályokat, könyvtártani munkákat és könyvtárhasználatra nevelés módszertani segédleteit, folyóiratokat, nem nyomtatott anyagokat is.

- **Periodikumok gyűjteménye**

Az olvasói igények figyelembe vételével válogatva kerülnek az állományba a napilapok, ismeretterjesztő, szakfolyóiratok, irodalmi lapok, könyvtári szaksajtó stb.

- **Audiovizuális dokumentumok és számítógéppel olvasható programok, ismeret- hordozók állományrésze, a nem nyomtatott dokumentumokból válogatva, olvasói igényeknek figyelembe vételével.**

- **Gyűjteményszervezés**

A folyamatosan, tervszerűen és arányosan alakított állománytükrözi a városi könyvtár állományát.

- **Munka:**

Ide soroljuk azokat az igényeket, amelyek a termeléssel, a közigazgatás irányításával a pedagógusok igényeivel stb. állnak kapcsolatban.

- **Tanulás:**

Az iskolarendszeren belüli és iskolarendszeren kívüli oktatáshoz szükséges szép- és szakirodalmi művek gyűjtése adathordozó meghatározása nélkül a széles skálát figyelembe véve.

- **Önképzős, önművelés:**

Napjaink égető problémája a munkanélküliség. Ezért új szakmát és ismeretet kell szerezni az embereknek, tanulásukhoz, önképzésükhöz mindezt figyelembe véve gyarapítunk.

- **Szórakozás:**

Kikapcsolódáshoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez (vadászat, horgászat, lovaglás, kertészkedés, kisállattartás stb.) nagy igény mutatkozik, ezért külön figyelmet kell fordítanunk a gyarapításra.

- **Egészségmegőrzés, alternatív gyógymódok:**

A kor igényeinek megfelelően figyelembe kell vennünk a változásokat és ehhez igazodva kell ezen állományrészt nagy figyelemmel (válogatva) gyarapítani.

- Nyelvművelés, idegen nyelvi oktatás- és tanulás:

A magyar nyelv fejlődése és változásainak következtében figyelemmel kísérjük, megfelelő gyarapítását.

Az unióhoz való csatlakozásunk után egyre nagyobb igény jelentkezik a különféle nyelvek iránt. Az ehhez kapcsolódó nyelvkönyvek, szótárak megfelelő gyarapítása kiemelt helyen kell, hogy szerepeljenek gyarapításunkban.

A gyarapítás

A városi könyvtár állománya vétel, ajándék útján gyarapodik.

A beszerzés forrásai:

- Vétel

A vásárlás történhet:

- jegyzéken megrendeléssel és előfizetéssel könyvtárellátótól, kiadóktól, folyóirat - terjesztőktől),
- a dokumentum megtekintése alapján készpénzes fizetéssel (könyvesboltoktól, kiadói üzletektől, antikváriumoktól, magánszemélyektől)
- Ajándék
- Az ajándékozás, mint gyarapítási mód független a könyvtári költségvetéstől.
- A könyvtár kaphat ajándékot intézményektől, egyesületektől és magánszemélyektől.
- A kiadók által küldött bemutató példányok térítési és rendelési kötelezettség nélkül megtarthatók.
- Az ajándékba kapott dokumentumok átvétele előtt az ajándékozóval tisztázni kell a feltételeket.
- A gyűjtőkörnek megfeleltetett dokumentumok kiválogatása csak az ajándékozó (hagyatékkezelő) engedélyével történhet meg. A gyűjteménybe nem illő művek elcserélhetők, jutalmazásra felhasználhatók.
- Az ajándékozás sajátos formája a bekérés. A kereskedelmi fogalomba nem kerülő, ár nélküli dokumentumok (tanfolyami tankönyvek, prospektusok, kiállítási katalógusok, évkönyvek stb.) beszerzése történhet így.

Szerzeményezés

- A városi könyvtárak gyarapítási gyakorlatának legfontosabb tájékoztatói segédletei:
- gyarapítási tanácsadók,
- kiadói katalógusok, kereskedői tájékoztatók,
- folyóiratok, dokumentum ismertetései,
- ajánló bibliográfiák

A dokumentumok állományba vétele

A dokumentumokat a leltárba vétellel egy időben el kell látni a könyvtár tulajdonbélyegzőjével, leltári számmal és raktári jelzettel

A könyvtár működési szabályzatában rögzítenie kell az állomány-nyilvántartásrendszerét és a tulajdon bélyegzés módját, tekintettel arra, hogy az idevonatkozó rendelet és szabvány a megengedett módokat is közli.

A leltári nyilvántartás jellege szerint lehet időleges és végleges, formája szerint egyedi vagy összesített.

Végleges nyilvántartás

Azokat a dokumentumokat, amelyeket a könyvtár tartós megőrzésre szánt hat napon belül végleges nyilvántartásba kell venni. Ez a dokumentumok egyedi nyilvántartásába vételét is jelenti.

A végleges nyilvántartás formái:

- leltárkönyv (cím/egyedi),
- kartoték
- számítógépes (folyamatos)

A különböző típusú dokumentumokról külön-külön kell leltári nyilvántartást vezetni. A végleges nyilvántartás bármely formája pénzügyi okmány, nem selejtezhető.

Csoportos leltárkönyv

Az egyedi nyilvántartású dokumentumokról csoportos leltárkönyvet kell vezetni.

Amely gyarapodási, törlési és összesítő (állománymérleg) részből áll. A nyilvántartásnak ez a módja lehetőséget ad a rendelet előírásának megtartására, mely szerint a "leltár alapján az állomány egészének a darabszáma és értéke megállapítható" legyen.

Ez a nyilvántartás nem pénzügyi okmány, hanem statisztikai kimutatás, a tervszerű gyűjteményszervező munka nélkülözhetetlen eszköze.

Az állományapasztás

Az állomány apasztása az állomány gyarapításával egyrangú feladat, s a kettő együtt képezi a gyűjteményszervezés folyamatát.

Az állománykivonás szakmai vesztesége annál kisebb, minél körültekintőbb és megfontoltabb az állomány gyarapítása.

Az apasztás szükségessége és mértéke függ:

- a gyarapítás minőségétől,
- szerkezeti és profil váltásától,
- avulási rátájától,
- a dokumentumok tárolásától, fizikai védelemtől,
- a kölcsönzési fegyelemtől.

Az állományból a dokumentum az alábbi okok miatt törölhető:

- tervszerű állományapasztás,
- természetes elhasználódás,
- hiány.

Tervszerű állományapasztás

A gyűjteményszervezés fontos része a tervszerű, folyamatos dokumentum kivonás.

A törlés folyamata

Bármely okból kerül sor az állományapasztásra, a könyvtáros készíti elő, és a könyvtárigazgató hagyja jóvá.

Az állományellenőrzés évében ügyelni kell arra, hogy a két munkafolyamat - a kivonás és az állományellenőrzés - ne történjék azonos időben.

A kivonás nyilvántartásai:

Jegyzőkönyv

A dokumentumok kivezetése a leltárkönyvből mindenkor az igazgató aláírásával és könyvtár bélyegzőjével hitelesített jegyzőkönyv alapján történik. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a kivezetés okát:

- rongált példány,
- megtérített (pénzzel vagy dokumentummal), és behajthatatlan követelés,
- állományellenőrzési hiány (megengedett vagy normán felüli), elháríthatatlan esemény.

Az állomány ellenőrzése

A könyvtári állomány leltározása mennyiségi felvételt jelent, melynek során a gyűjtemény dokumentumai tételesen kell összehasonlítani az egyedi nyilvántartással.

Kölcsönzési nyilvántartások

A városi könyvtárban a tasakos és a számítógépes nyilvántartás használatos. A nyilvántartások a kölcsönzés tényét rögzítik. A számítógépes kölcsönzés bevezetése előttünk álló feladat.

A könyvtáros a kölcsönzési nyilvántartás adatainak kezelésénél tiszteletben kell tartani az olvasók személyiség jogait. A könyvtár kölcsönzési rendszerét a szervezeti és működési szabályzat magába foglalja.

Ismeretterjesztő és szakirodalom gyűjtőköri leírása ETO szerinti bontásban

O Általános művek

A hazai és az egyetemes művelődéstörténet, a kultúra tudományok kisközép és nagyméretű elméleti és történeti összefoglalói.	Válogatva
Alap-és középfokú könyvtártani összefoglalók, könyvtári módszertani kiadványok, az iskolai könyvtárakkal foglalkozó művek	Válogatva
A könyvtári feldolgozó munkához - gyarapítás, nyilvántartás, bibliográfiai leírás, osztályozás, katalógusszerkesztés - felhasználható szabványok, segédletek	Válogatva
Kis-, közép-és nagy méretű általános lexikonok és enciklopédiák	Válogatva

1 Filozófia, bölcselet

Filozófiai, pszichológiai és etikai kisenciklopédiák	Válogatva
A pszichológia alapfogalmait, fejlődését, problematikáját tárgyaló enciklopédiák, szakszótárak, a pszichológia egyes ágaival foglalkozó kézikönyvek közül az általános, fejlődés - és neveléslélektan. a szociálpszichológia s a csoportlélektan legalapvetőbb művei	Válogatva
A nevelés és a tanulás lélektani kérdéseivel foglalkozó legalapvetőbb művek	Teljességre törekedve

2 Vallás

Vallástörténeti, mitológiai kislexikonok, a mitológiával, a Bibliával, a vallással foglalkozó ismeretterjesztő munkák	Válogatva, görög katolikus egyházra vonatkozóan teljességre törekedve
---	---

3 Társadalomtudomány

A szociológia és a szociológiai módszerek kézikönyvei	Válogatva
A családjogi törvény és a hozzá kapcsolódó családjogi rendelettárak, család-, gyermek- és ifjúságvédelem. gondozás	Teljességre törekvően
Oktatási jogszabálygyűjtemények, művelődésügyi rendeletek	Teljességre törekvően
A pedagógia szakirodalma /lexikonok, kézikönyvek, monográfiák módszertani kiadványok!	Megfelelően válogatva
Néprajzi lexikonok	Teljességre törekedve
A társadalmi érintkezés szabályairól szóló kiadványok	Megfelelően válogatva

5 Természettudomány

A matematika, a fizika, a kémia, a biológia, a geológia és a csillagászat összefoglaló kézikönyvei, lexikonok, enciklopédiák, monográfiák, környezetvédelmi kiadványok	Megfelelően válogatva
--	-----------------------

6 Alkalmazott tudományok

Az egészséges életmóddal, a higiéniával, a balesetvédelemmel kapcsolatos	Válogatva
--	-----------

ismeretterjesztő kiadványok	
Találmányokról, feltalálókról kiadott ismeretterjesztő művek	Válogatva

7 Művészet, szórakozás, sport

Művészeti lexikonok, albumok, kézikönyvek, összefoglaló munkák, monográfiák	Válogatva
Film- és színháztörténeti lexikonok, kézikönyvek, évkönyvek	Válogatva
Társasjátékok, sakk, rejtvények	Válogatva
Sportévkönyvek, kézikönyvek, szabálykönyvek, riportkönyvek, turisztika, természetjárás	Válogatva

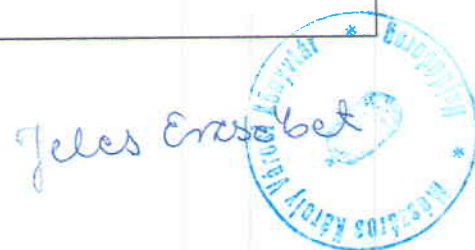
8 Irodalomtudomány, nyelvészet

Az oktatáshoz közvetlenül kapcsolódó vagy részterületet bemutató szakirányú segédkönyvek	Válogatva
Az iskolában tanított idegen nyelvek tanításához felhasználható idegen nyelvű segédletek	Válogatva

9 Földrajz, történelem

Térképek, útikönyvek, összefoglaló tanulmányok a földrajz tudomány köréből	Válogatva
Egyetemes és magyar történelem kézikönyvek, monográfiák, összefoglaló tanulmányok	Válogatva

Kajandonqi 2010. 01. 05.

Mészáros Károly Városi Könyvtár
4087 Hajdúdorog, Böszörményi út 7.
E-mail: hd.konyvtar@gmail.com
Honlap: www.hdkonyvtar.hu
Tel: 52/572-016
30/237-7426

Megismerési nyilatkozat

A gyűjtőköri szabályzatot megismertem. Munkám során a benne foglaltak kötelezőek számomra.

Név	Feladat, hatáskör	Dátum	Aláírás
Jeles Erzsébet	intézményvezető	2010.01.05.	Jeles Erzsébet
Gergely Péterné Papp Valéria Margit	könyvtáros	2010.01.05.	Gergely Péterné Papp Valéria Margit
Ráczné Vass Hajnalka	könyvtáros	2010.01.05.	Ráczné Vass Hajnalka